

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, fél éves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök Dr. Berde Áron; Girsik János, Szabó Sámuel, Vörös Sándor,
felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: Meghívás a közgyűlésre. — Értesítés állatkiállítási ügyben. — Havi emlékeztető: Április. — Tenyésztés és termelési kísérletek eredménye. Gobóczy Károly. — Hasznos madarainkról. Csók Lajos. — Közgyűlési meghívó. — Egyveleg: Értesítés. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Meghívás.

Az erdélyi gazdasági egyesület alapszabályszerű rendes közgyűlését 1884. április 6-kán azaz „Virág vasárnapján” délelőtt 10 órakor fogja a városház nagytermében megtartani, miről az egyesület helyi lakó és vidéki t. tagjai azon kéressel értesíttetnek, miszerint a kijelölt helyen és időben minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Közgyűlési napirend:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Titkári jelentés az 1883-ik évi egyesületi működésről.
3. Pénztári jelentés az 1883-ik évi zárszámadásról.
4. Pénztárvizsgáló bizottság jelentése és az 1884-ik évi költségvetés megállapítása.
5. Jelentés az állatkiállítási szakosztály 1883-ik évi működéséről.
6. Indítvány két tiszteletbeli tagnak megválasztása iránt.
7. Netáni indítványok.
8. Ülés bezárta.

Kelt az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmányának Kolozsvárt, 1884. mártius 10-én tartott üléséből.

Szabó József,
egyl. alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyl. titkár.

Értesítés állatkiállítási ügyben.

Ezennel van szerencsénk közbirre teenni, hogy az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási szakosztályának végrehajtó bizottsága a kolozsvári harmadik tenyészállatkiállítás határidejét 1884. augusztus 30, 31, szeptember 1. és 2-ik napjaira tűzte ki.

A kiállítás IX. osztályra oszlik a következő csoportosítással és jutalomdíjakkal:

		díjak összege
I. Ló, 2 alosztálylyal	98 drb arany és 205 frt.	
II. Erdélyi magyar marha 6 alosztálylyal	170 " " " 340 "	
III. Idegen fajta szarvasm. 2 alosztálylyal	40 " " " 75 "	
IV. Bival, 2 alosztálylyal	48 " " " 95 "	
V. Juh, 2 "	28 " " " 35 "	
VI. Sertés, 2 "	28 " " " 35 "	
VII. Baromfi	10 " " " — "	
VIII. Próbafejési osztály, 2 alosztálylyal	25 " " " 75 "	
IX. Hízó állatok, 2 alosztálylyal	24 " " " 75 "	

Hogy a kiállítás és díjazás részletes programja mielőbb megállapítható és szétküldhető legyen, tisztelettel felkérjük mindazon t. hatóságokat, testületeket, gazdasági egyesületeket és magánosokat, kik a fentiekben kívül netán még speciális díjakat kitűzni óhajtanának, sziveskedjenek ebbeli szándékukat mielőbb, de legkésőbb s. évi április hó 30-áig az erdélyi gazd. egyesület titkári hivatalának Kolozsvárt a díjakhoz kötött részletes feltételekkel együtt tudomására juttatni.

Kolozsvárt, 1884. martius hó 27. én.

Az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási szakosztálya:

Báró Bánffy Ádám,
elnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

meleg, napfényes időben az üvegtáblák levételnek és estére megint visszahelyeztetnek s gyékény vagy szalmataróval fedetnek be. Ha a melegágyak kezdenek kihűlni, azokat friss trágyával kell körül rakatni. Ugorka, paszuly, hónapos retek, saláta, melyek melegágyakban neveltek, kiszedhetők és felhasználhatók.

Diszkerf. Diszfaék és cserjék átültetése bevégeztek. A túlevelű fákat akkor kell átültetni, mikor hajtani kezdenek. A virágágyások beültetendők egy és két évi virágokkal, u. m. zefelets, silene és császárszakállal. A szegélyezésre szaporított növények átültetendők. Azon virágok, melyek az átültetést nem kedvelik, most rendeltetési helyükre vettek, u. m. *Collinsia*, *Convolvulus*, *Delphinium*, *Ajaxis*, *Escholtzia*, *Ipomea*, *Lathyrus*, *Lavatera*, *Lupinus*, *Nemophila*, *Reseda*. A gyepeket javítjuk és a szükséghez képest ujjakat alakítunk. A gyepek széleit élesen kell levagdálni; az utaknál arra kell figyelni, hogy egyenlő szélesek legyenek; most poronddal meg kell hordatni őket. A nyári virágok, ha az időjárás megengedi, ágyásokba kiültetendők. A szőnyeg (*Teppich*) ágyásoknak való növények a melegágyakból kiültetendők és az időjárás szeszélyei ellen védendők. Virágházakban a melegházi és virágágyásokba való növények átültetendők. Az oltott cserjéket, diszlákat és rózsákat szoktatni kell a szabad levegőhöz; ezért naponta friss, szellős helyre tegyük ki. Georgina-hajtásokat le kell vagdálni és azokból porondos földbe, gyökereztetés végett dugványozni kell.

Méhészet. E hónapban megnyílik a mező méheink számára, kitehetjük hát, illetőleg kibocsáthatjuk népség tekintetében gyengébb kasainkat is. A szabadban való méhészkedés megkezdésével minden figyelmünket a kelő vizsgálódásra irányozzuk. A legcsekélyebb tisztátalanság is, ugymint penész egérrágcsálás stb. jó éles lépémszű késsel eltávolítandó. A lépet, ha elpenészesedve vagy egerek által megrongálva niacs, kímetszeni káros; ez ellen valamennyi méhészkéntély fel is szólal, a fiasításig gyakorolt metszés pedig — a mint azt még korunkban is igen sokan teszik, — még inkább hibáztatandó. A méhlokok nyitásokat, repedéseket ne tűrjünk, a gyengébbek röplyukait kis ujjnyira szűkítsük, hogy a rablók és molypillék annál kevésbé férhessenek hozzájuk. A történhető meganyatlanodáson a martiusban itt módon segítünk, t. i. egyesítés által. A mely család étetési segélyünkre szorul, azt este felé tiszta, egészséges, jó mézzel tápláljuk mindaddig, míg a mező elegendőt nyújt. Most az ideje, hogy a herélépeket kímessük és helyükbe, a mennyire csak lehet, munkás méh-sejtéseket alkalmazunk.

Erdészet. A földhasználat a fák szállításán kívül a magas hegyeken fekvő erdők letarolására terjed ki. A cserhántásra szánt erdők szintén letarolandók és a fák lehámozandók. Mellékhasználat. A vígyályítás és szurokgyűjtés folytatandó, a köztes használatra kiadott területek művelés alá veendő. A szükséges vosszók e hónapban gyűjtendők és a legeltetésre szánt területek kiadandók. Erdővédelem. A falopások ellen védjük az erdőt és a víz által okozott károk helyreállítására, valamint a behajtott marhák által okozható károk elhárítására figyelemmel legyünk. Erdőművelés. A vetés, ültetés és dugványozás folytatandó és az erdei kertek szorgosan gyomlálandók. Vadászata. E hónapban a fajdkakasok, őzbakok, vadgalambok és vízmadarak löhető.

Tenyésztes és termelési kísérletek eredménye.

Az Erdélyi gazdasági egyesület kertészeti szakosztályának egy évi működési vázlatát lévén felmutatva az Erdélyi Gazda 9., 10. számaiban, ezen ismertetés egyik pontja így szól: „A városi hatóság által az egyesülethez áttett Clinton, Elvira, Riparia,

Marion és Blach Pearl nevű amerikai szőlő magvak — saját kérésükre — báró Bánffy Ádám és Dániel Gábor ömeltóságaiknak adattak ki, azokról való jelentéstétel kötelezettsége mellett. Nem tudjuk, hogyan sikerült.“

Sehogy sem, mondhatjuk Választon báró Bánffy Ádám ur ömlga részére átvett elől nevezett három féle szőlőmagra nézve, a mennyiben a magcsiráztatási kísérlet is hiában volt — bár az a földművelési ministeriumtól vett utasítás értelmében történt — az egészből alig 20 szem csirázott, hajtott ki; hasonló panasz e magvakra nézve másfelől is hangzott.

A választi kertészeten sikertelen volt még az előző évben a földművelési ministeriumtól kísérleti tenyésztesre átvett „*Urtica tenacissima*“ — Ramie-honodára legbecsesebbnek nyilvánított család növény termelése is. Készt a kiültetni való gyökök megküldése, ezzel készt a kiültetése is. Szára kövéren vastagra fejlődött, de midőn felhasználhatóvá érett volna, korai erős fagyok által szenvedve gyökerestől kiveszett, kifagyott. Másként is — úgy látszik — az erdélyinél hosszabb tenyészidőszakot kíván e növény.

A tenyésztes, termelés másként sikerült itt más honosabb becses növényekre nézve, u. m.:

A *Sorghum halopense* — aleppói mézfű, fenyőcsirók, keleti nádfü stb. mellék neveken ismert évelő takarmány növény, melyet évek előtt már a Bihar megyei gazdasági egyesület telepén — mint arra Mauthner magárjegyzékében is hivatkozás van — feltűnő sikerrel termeltem, más több helyen és melegebb vidéken különféle, soványabb, kövérebb, lazább és kötöttebb földeken jól sikerült tenyésztesben láttam: közelebről a hüsebb levegőjű Erdélyben Választon is megpróbálván tenyésztesét, az itteni televényes másként kötöttebb fekete talajon sziate otthon találta magát e növény. Itt három különböző, de összesen alig 70—80 □ öl területen részint magról vetve, részint hüvelyknyire darabolt gyökerei rakatván a földbe, előbbiről gyengébb, vékonyabb, utóbbiról kövérebb hajtással a májusi esőt követett melegebb napokkal a tenyésztes megindult, és alig pár hó alatt előbbi két méter magasra, utóbbi még nagyobbra megnőtt, nagy részben, mely mag termésre maradt. Igen kis része egy méter magas sűrű lombos kövér levelei sokaságával levágva a legtömegesebb tápdús takarmányt adta, melyet ló és szarvasmarha úgy zolden, mint szárítva mohón evett, s e kis rész e kívül még kétszer lett kaszálható hasonló tömegben. A magtermésre maradt nagyrész pedig több mint 30 kilo magot adott, mely a mostani árak szerint is kiloja 4 forinttal 120 forintot képvisel. Magszedés után gazdagon leveles szalmája levágtatván ez is jól felhasználható lett; e mellett újabb hajtással még egyszer zöld takarmányt is igen bőven adott. — Mint erős évelőnek másod évi hozama ugy mag, mint takarmányban még nagyobb; és gyökendáiról hova-tovább rendkívüli nagy terjedelemben elszaporítható, vagy ha már e szaporítás nem szükséges a vastag, kövér gyökinda sertések által — mit azok nagyon szeretnek — etethető, a nélkül, hogy az egész megsemmisíthető, mert a mélyebben elterjedt s elmaradozott gyökvegekről egy tavaszi elboronálás után új tenyésztes keletkezik. E tarack módra örökös természeténél fogva futóho-

mok, földtöltések megkötésére is legalkalmasabb, mint takarmány-növény pedig hivatva van új korszakot alkotni az állattenyésztés munkálatánál.

A burgonya — más más vidéki elnevezéssel krumplic, pityóka — a szegény embernek második kenyere, s a módosabbaknak is sokfélekép használható nélkülözhetlen eledelük lévén, e mellett a gyári iparnál és az állattenyésztésben is igen használható, s értékes anyagot képezvén: pár évtizeden át nagy súlyt fektettem, sohat áldoztam azon célra, kísérleti termelésben felismerui, s ismertetni, terjesztetni a legérdemesebb tenyészfajokat. E célból, mint elért eredményt a szegedi kiállításon már 66, a székesfehérvári kiállításon pedig 100 faj elsőrendű kitüntetést nyert saját termelésű burgonyát állítottam ki azok tulajdonainak leírása mellett. Ezek s más hirneves újabb fajok termelését közelebről Választon is megkísérelvén: a fajóság itt sem hazudtolta meg magát.

Termelés alatt volt a szenvedélyvel kertészkedő tulajdonos bárónőtől is néhány faj, kiválóbban a nagyobb újdonságként hozatott s általa többről-többré szaporított „Magnum Bonum” burgonya, mely tojásdad hosszú alakban alig középnagy, de finom parázs, és igen izletes, 20—25 mag termő, középérő. Egyik jó-tulajdona, hogy alkalmas helyen ujig csirázás nélkül tartható.

Másik kedveltebb faj a már nagy elterjedésben levő „Early Rose”, mely mint más alkalmas helyen, Választon is 40—50 maghozammal fizetett, arra is képesen, hogy termését, mely pár hó alatt kifejlik, beérésig folyton szedhetni a fészkek körülén, és beérés után is tömegesen kerül alatta felszedni való. Ismert szép terméke — mint legtöbb burgonyáé — alyas nedves földben vizenyős, rothadásra hajló, kövér trágyás földben is izetlen; míg ellenben kevésbé nedves habár kötött, de tápdús talajon, s még inkább homok-vagy ujtörés földben egy liszt tartalma, mint izletességénél fogva a legjobbak egyike, tavasz felé azonban mint korai korán csirásodik, siettetni a gazdát a honnan kikerült visszaadni őt az anyaföldnek.

Több más kedveltebb fajaim hasonlólag nagy, néha még nagyobb eredménnyel is fizettek, vagy más jó tulajdonaikkal lettek igen becsesek és értékesek. Ilyenek az előbbihez egyik közel tokoz faj a legkorábbau erő Early Vermont, továbbá a koraiak legszebbje legizletesebbje, a pogácsa alaku szép cseres Hopeholy (snovflake) a Sutton százszoros termője, mely rendkívüli bőtermése mellett korai szép nagy fehér gumóival képes piacot hódítani más koraibb fajok elől, bár nem parázs, de igen izletes. A koraiak királya Bresse-féle, az Early Goodrich, a Bisquit, a viasz burgonya, az Alpha mind igen korai. Bőtermő, izletes, ugy szinte a közepérésüekből a Late Rose, a Late Goodrich, az Alma, La circassien, a Poerles, a Richter hórózsája mind kiváló szépek, nagyok, bőtermők, finom lisztesek. A Calico, szép gömbölyű fehér testén egy-egy piros csikkal festői szépségben, a rózsás Brownel szépe, a vörös héju lisztgömb; később érők között a Paterson Victoriája, a nagy tojásdad Harrison, a sárga mély szemű Champion, s főkép a nagy gömbalaku szép cseres sárga Richter Imperatora

rendkívül termékeny izletes parázs és ujig csirátlanul kitartó nagy gumóikkal igen értékesek.

Nem nagyon bőtermő, s aprósabb, de igen becses husmellékletet adnak a már közönséges kifli, vese burgonyákon kívül a pikkelyes ananász, vagy fenyőtoboz, az apró mandula burgonya, salátának valót a fekete ságó, a fekete csikkal övedzett Francisca nigra.

Takarmány burgonyának legszaporább, s keményítő gyártásra igen használhatónak bizonyult az Óriás Marmont, Bovinia, a szabálytalan Óriás Homoki, a Chardon, a Mammouth.

Tengeri — törökbuza — fajokkai kísérleteink a termelésben a legsikeresebbnek bizonyultak takarmányozásra, u. n. csalamadéának az australian hűvelyes, mely ritkább vetés mellett is kasza alá a legtömöttebb, levelekkel dús növényzetet adja. Szemtermelésre igen jó s gazdaságosnak ismertetett fel a Szentkirályi-féle legkorábbi székely tengeri ugy szép sárga aczélos szeme, mint bőtermésénél fogva, s különösen azért, mert későn vethetés idején május, júniusban vetve is idején beérik, s mert alacsony vékony száránál fogva kétszer oly sűrűn hagyható, mint más nagyobb fajú tengeri, s mégis minden szál rendesen meghozza termését, és kórója természedés után földig etethető a szarvasmarha által. A legújabb kísérlet eredménye után igen sikeresnek bizonyult a Duttonkorn termelése is, mely szép sárga aczélos szemekkel telt 3—4 korán érett hosszú csöveket adott egy töről. Később érőkben igen szép sárga szemű és súlyos az albaniai beszemzett végű kurta izmoscsöves tengeri, s az én keresztetésem által — a székely és nagycsöves magyar tengeriből előállított — javított magyar fajom, vastag száron fejlődő 2—3 izmos szép nagy csöveivel.

Emlegetett kezd lenni gazdasági célra a loftogutengeri is, ennek én ugy fehér, mint sárga szemes több faját termelve, leginkább bevált közülök az amerikai puszták királynéja — Queen of the Prairie — nevű horpadt sárga szemes nagy csöves tengeri, mely három hó alatt beérve szép nagy csöves bőterméssel fizetett, hizlalásra kiválóan ajánlható.

Kerti vagy csemege tengeriként régóta első helyen teremem az ugynevezett fehér júniusi szép nagy 8 soros, és a hozzá hasonló több soru fehér gyöngytengerit, igen izletes és korai e mellett 2—3 nagy csöves termésénél fogva nagyon megérdemli az elsőséget, ezért és jó fehér lisztjéért megérdemli a gazdasági célra nagyban termeltetést is.

Korábbi csemegeül igen jó a sok apró csöves ránczos szemű korai mazsola, későbbinek a késői nagy csöves, melyek ha teljes duzzadt szemmel letöretnek, ugy kiszárittatnak, télen is izletes zsenge tengeriként használhatók.

Másról máskor többet!

Gobóczy Károly.

Hasznos madarainkról.

(Folytatás.)

A hollók (Corvidae) családjából a vetési varjura (Corvus frugilegus) akarom önök figyelmét felhívni, melynek káros

és hasznos voltáról már nagyon sokat vitalkoztak. A legjelesebb természettudósok megegyeznek abban, hogy a kárt, melyet e madár okoz, sokszorosan fölülmulja hasznossága által, és ha előítéletektől menten bíráljuk meg, úgy bizonyára felhagyunk meg nem érdemelt üldözésével. Tény az, hogy az éppen elvetett, továbbá a csirázni kezdő magvakat megdézsmálja, s magam is tapasztaltam, miszerint az érni kezdő tengerinek is igen nagy barátja; de ezen időszakok, mely alatt kártékonyvá válhat, elenyészőleg rövidek az egész évhez viszonyítva. Élelme, majdnem tíz hónapon át, a mezőgazda és kertész legnagyobb ellenségei: cserebogárpajor (drólféreg), meztelen csiga, földi giliszta, kifejlődött cserebogár és ennek levélpusztító rokonai s végre egerekből áll. A cserebogarakat — mint Naumann megfigyelte — egész rendszeresen vadásszák. Egy részük a fákra repülve, ott lakmározik; míg más részük a fák alatt foglal posztót s a lehullt ellenség között teszen érzékeny károkat. A cserebogárpajorokat és egyéb lárvákat s a földi gilisztiákat vagy a frisen szántott barázdában szedik fel, az eke után járva, vagy csőrüket földbe furva, huzzák ki azokat; ezért oly kopott a vetési varju csőre s az orriyakakat körülvevő sörteszálak. A lárvák jelenlétéről finom szaglásuk által látszanak tudomást szerezni, s ha fölfedezték azok tartózkodási helyét, oly gyorsan és biztosan furják csőrüket azon ponton a földbe, hogy a zsákmány csakhamar hatalmukba jut. Az egerekre is épp oly szenvedélyteljes vadásznak, mint a rovarokra; néha kizárólag azok képezik táplálékukat. Naumann írja, hogy oly években, midőn az egerek igen elszaporodtak: akárhány varjut lött, mindnek tele volt begye egérrel; gyakran hatot egész hetet talált egyben-egyben. Ha mind e hasznos tulajdonságaikat tekintetbe vesszük — mondja tovább, — így bizonyára megtanuljuk a gyűlölt varjakat becsülni és szeretni.

Az e családhoz tartozó csóka (*Corvus monedula*) is bir mindazon jó tulajdonságokkal, melyeket a vetési varjura felsoroltunk, s épp úgy megérdemli a kíméletet, mint fekete rokona.

E rendből még csak a fecskék (*Hirundinidae*) családját említem meg. A fecskék az alkalmatlan kétszárnyúak (legyek) pusztítása által teszik magukat hasznosakká. E család egyike a legszerencsésebbeknek, mert majdnem mindenütt előszerezettel viseltetnek iránta az emberek, a mit különben teljesen meg is érdemel. Gyakran azonban pajkosságból, vagy mivel alkalmatlan helyre építkeznek, lerontják fészkeiket. Az utóbbi esetre nézve megjegyzem, hogy egy a fészek alá vízszintesen szegezett deszkadarab elegendő arra, hogy felfogja a fiókák ürülékét, s így megszűnik az ok is, mely a fészek eltávolításátán szükségessé tenné, s e kis fáradságot nagyon megérdemlik e tavasszal oly várva várt kedves vendégek.

Ezek után áttérhetünk a rikácsolók (*Clamatores*) rendjére. E rendből a kecske-fejő s a búbos banka érdemlik meg leginkább figyelmünket.

Az éji fecskék (*Caprimulgidae*) családjához tartozó kecskefejő vagy lappantyú (*Caprimulgus europaeus*) nem igen van elterjedve s kevéssé is ismert madár, mivel szürkületkor és holdvilágos éjeken vadászik. Táplálékát éjjeli lepkék, bogarak és egyéb rovarok képezik, melyeket repülés közben fogdos el. Éjjeli vadászatai miatt leghasznosabb madaraink közé tartozik.

A sokkal ismertebb banka (*Upupa epops*) is megérdemli teljes elismerésünket. Főleg rovarokkal és kiválólag azok által táplálkozik; így pajorokkal s az oly annyira káros lótetű fiatal példányaival. Táplálékát hosszú csőre segítségével a földből és ganéjból szerzi meg.

A kuszók (*Scansores*) rendjében is találunk egy rendkívül hasznos madarat; ez a közönséges kakuk (*Cuculus canorus*.) Ismeretes róla, hogy tojásait 6—8 napi időközökben kisebb madarak fészkebe rakja kiköltés végett. E tulajdonsága miatt ezelőtt badarabbnál badarabb mesék keringtek e hasznos madár felől s egyes országokban üldözték is. A kakuk pedig — eltekintve attól, hogy a növekedő kakukfiu miatt, melynek óriási étvágya van, a vele egy fészekben kikelt kisebb madárfiókok tönkre mennek — a leghasznosb madarak közé tartozik. Táplálékát ugyanis főleg az annyira kártékony szőrös hernyók, különösen a pohókfélék hernyói, melyek egész fenyeséket képesek tönkre tenni s egyéb kártékony hernyók képezik, melyeket más madár nem igen fogyaszt, éppen szőröségük miatt. A kakuk azonban nemcsak táplálkozni képes ezekkel, hanem határozottan eléjük helyezi őket a kevésbé szőrölt vagy éppen csupasz hernyóknak. Oly években, midőn igen sok a szőrös hernyó, a kakuk gyomrának belső fala annyira elfedetik az elfogyasztott áldozatok szőrével, hogy úgy tetszik, mintha valóságos szőrrel volna sűrűn benöve. Érdekesnek találom megemlíteni, hogy a természettudósok a szőrös hernyók fogyasztásából magyarázzák meg a kakuknak már említett sajátságát, hogy t. i. tojásait más madarak fészkebe rakja kiköltés végett. A kakuk e kedvenc táplálékainak szőrei ugyanis emészthetetlenek s e mellett igen nagy helyet foglalnak el a gyomorban; e miatt a kakuknak folytonosan táplálék után kell látni, hogy a nagytömögű, de csekély táperezű eledel táplálkozási szükségleteit kielégítse. Így aztán annyira igénybe vétetik a táplálékkereséssel, hogy tojásait kiköltegni éppen nem marad ideje. A kakukot sem husa, sem éneke miatt nem fogdossák. Azonban repülés közben rendkívül hasonlítván a kisebb sólyomfélékhez, melyeket kevés puskás ereszt el maga előtt lörés nélkül, — e szerencsétlen hasonlóság következtében gyakran életével lakol ama merész rablók helyett. A figyelmes szemlélő azonban első pillanatra fölismerheti a kakukot a levegőben is. Mig ugyanis a sólyomfélék feje repülés közben egész gömbalaku a lefelé görbült csőr miatt, addig a kakuk feje, mivel áralaku csőrét vízszintesen tartja, hosszú kupalakunak látszik. A vízszintesen, sőt kissé magasabban tartott, jól kivethető csőr tehát oly biztos ismertetőjele a kakuknak repülés közben, hogy őt a kisebb ragadozókkal összetéveszteni nem lehet. Ez ismertetőjelt nagyon ajánlom a vadászni szeretők figyelmébe, mert általa kikerülhetik azt a kellemetlen meglepetést, hogy valamely kisebb ragadozó helyett leghasznosb madaraink egyikét löjjék le.

A kuszók rendjébe tartozik a harkályok (*Picidae*) családja is, melynek fajai erdeink leghasznosb madaraihoz tartoznak. Majdnem kizárólag oly táplálékkal élnek, melyek nem hogy más madár, de semmiféle állat nem képes megszerezni, — csak is a harkályok, melyeket kitünő kúszási képességük és rendkívül erős, ékalaku csőrük képesít erre. Egész szervezetük a cél-

ra látszik berendezve lenni, hogy a fák kérge alatt és benne a fában élő rovarokat s azok álcáit üldözhessék, melyek más állatok ellen teljesen védve vannak maga a megtámadott fa által. A harkályok táplálékát képezik: a gyakran rendkívüli károkat okozó szűfélék, továbbá a czinczérfélék és más kártékony rovarok fapusztító álcái; a farontó lepkék (Cossida) és más veszélyes pillangók hernyói s bábjai; végre a hangyák és azok bábjai. Mult évben az itteni parkban járkálva, feltűnt, hogy egy tarka harkály egy magas nyárfa lombos ága között tünt el; holott e madár — rokonaival együtt — rendszeren a fa törzsén s a vastagabb ágakon szokott csak tartózkodni. Kis idő múlva egy vastagabb ágra repült, csőrében tartva valamit, a zsinór el-fogyasztásához rögtön hozzáfogott. Midőn a negyedszer hozott zsákmány falatozásához kezdett, ráütöttem a fa törzsére s a harkály zsákmányát elbocsátva, tova szállt. A földre hullott valami aztán megmagyarázta, miért repült e kúszásra teremtet madár a sűrű levélzet közé: lévén az egy cserebogár; ennek a kedvéért hagyta el madarunk megszokott tartózkodási helyét, a fatörzset. Hogy a veszélyes fapusztító rovarokhoz s azok álcáikhoz hozzájuthassanak a harkályok: felvágják a fa kérget, sőt a fába is lyukat vágnek. A zsákmányi kitűnő szaglásuk által fedezik fel a fában. Ha ez megtörtént, csőrüknek erőteljes csapásai csakhamar utat nyitnak az elrejtett gonosztevőhöz, s ekkor a horgocskákkal ellátott, messze kiölthető nyelv mint a nyíl furja azt keresztül, s a másik pillanatban már ismét más ágon kopácsol a madárvilág ez ácsimestere, hogy hasonló sorsrészesítse az alattomos erdőpusztító rovarokat. Némelyek a harkályokat az erdőre nézve károsnak hiszik, mivel táplálékukat megszerzendők, a fákat több helyen megtámadják. A dolog azonban úgy áll, hogy a sokféle fapusztító rovaralca főleg vén, korhadó fásban üti fel tanyáját s a harkály ezeket támadja meg, vagy egészséges fáknak már rovarok által megrongált részeit. Mi pedig csak köszönettel tartozhatunk neki ezért, mert gátolja e veszedelmes rovarok nagymérvbeni elszaporodását, melyek a fában élven, más madarak által nem üldözöttek.

(Vége köv.)

Csók Lajos.

Közgyűlési meghívó.

Az erdélyrészi okszerű méhészegylet évi rendes közgyűlését 1884. április 6-án, azaz „Virágvasárnapján” d. u. 4 órakor tartja meg a városház gyülestermében, miről egyletünk helyt lakó és vidéki igen tiszteit tagjait avval a kéressel értesítjük, miszerint jelzett helyen és időben minél számosabban részt venni sziveskedjenek.

Napirend:

1. Megnyitó beszéd, br. Bánffí Dániel elnök ur ő nagyméltósága által.
2. Igazgató alelnöki jelentés az 1883-dik évi egyleti működésről.
3. Pénztári jelentés az 1883-dik évi zárszámadásról.
4. Pénztárvizsgáló bizottság jelentése és az 1884-dik évi költségvetés megállapítása.
5. Egl. tisztviselői kar, — és 12 helybeli, s 12 vidéki választmányi tag választása új három évre.

6. Kriesch János és id. Hutter Sámuel nagyjérdemű méhésztársak tiszteletbeli taggá választása.

7. Indítványok

8. Közgyűlés bezárása.

Az erdélyrészi oksz. méhész-egylet igazg. választmányának Kolozsvárt, 1884. mártius 22-én tartott üléséből.

Álbu József,

egyl. igazgató alelnök.

Szentgyörgyi Lajos s. k.,

egyl. főtitkár.

EGYVELEG.

— Értésítés. Az erdélyi gazdasági egylet titkári irodájának hivatalos órái fojyó évi ápril hó 1-étől további intézkedésig délelőtt 9—12 óráig és délután 3—6 óráig fognak megtartatni. Vasárnap és ünnepnep délután az iroda zárva van.

Kolozsvárt, 1884. mártius hó 31-én.

Szabó József,

egyleti alelnök.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest mártius 29. | Bécs mártius 29.

Buza	9.15 — 9.90 frt	9.80 — 10.75 frt
Rozs	8.05 — 8.35 frt	8.95 — 9.40 frt
Árpa, takarmány	7.00 — 7.35 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7.75 — 8.50 frt	8.50 — 9.25 frt
Árpa, seres	8.75 — 10.25 frt	9.00 — 11.50 frt
Zab	6.95 — 7.25 frt	7.45 — 7.75 frt
Törökbuza	6.50 — 6.60 frt	6.90 — 7.40 frt

Budapesti marhavásár mártius 27-én. Összes felhajítás 3693 db. nagy és apró marha. — Ebből eladatott 47 db. bika, 887 db. ökör, 310 db. vágó tehén, 226 db. fejős tehén, 51 db. bival, 396 db. borja, 1252 db. bárány. Árak: bika darabonként 120—210 frt, ökör páronként 190—390 frt, vágó tehén páronként 150—240 frt, fejős tehén darabonként 100—160 frt, bival páronként 160—270 frt, borju drbonként 40—44 frt, bárány páronként 4½—5 frt, birka páronként — — frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 51—54½ frt, tehénhús 50—53 frt, borjuhús 55—58 frt, bivalhús 46—50 frt.

Bécsi marhavásár mártius 24-én. Összes felhajítás 3072 drb. és pedig 2086 drb. magyar, 536 drb. lengyel és 450 drb. német fajta, melyből 3072 drb. ökör, — drb. tehén, — drb. bika és — drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 51—60 frt, lengyel 52—56½ frt, német 52—60 frt, tehén 49—55 frt, bika 48—56 frt, bival 47—49 frt. Lában darabonként — — frtot fizettek.

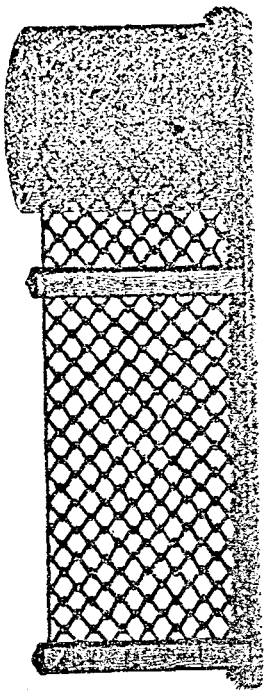
Bécsi sertésvásár mártius 24-én. Összes felhajítás 6267 drb. és pedig 2438 drb. nehéz, 1877 drb. közepnehéz és 2902 drb. süldő; melyből — drb. magyar, — drb. orosz-lengyel, — drb. szerb és — drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 47—48½ frt, közepnehéz 44—46½ frt, süldő 35—42 frt; szalonna és zsír — frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

H I R D E T É S E K.

Gép-sodrony-fonatok

vas vagy horgonyzott vashuzalból oszlopokkal vagy a nélkül, keretek, erdők, vadaskertek, tyukudvarok, gazdasági épületek, ménesek stb. bekéretéshez, továbbá ablak és üvegtető rostélyzatokhoz készítenek (11) (2-15)

MACHONIA PÁL ÉS FIÁI

első nagy sodronyszövet-fonató és szitaáru gyárában, Budapeston, IV. Ferencz-József-utca 21. szám.

Ajándékok és mintalapokkal, valamint a felállított kívánt keletés méreteinek megjelölésénél pontos költségjegyzékkel készségesen szolgálunk.

PHOSPHOR-lapdacs

mezei egerek tömeges kiirtására ajánlja ismert minőségben és olcsó árban.

SIPŐCZ ISTVÁN, gyógyszerész (12-12.) Pécs. (2.)

„Champion veteményburgonya.”

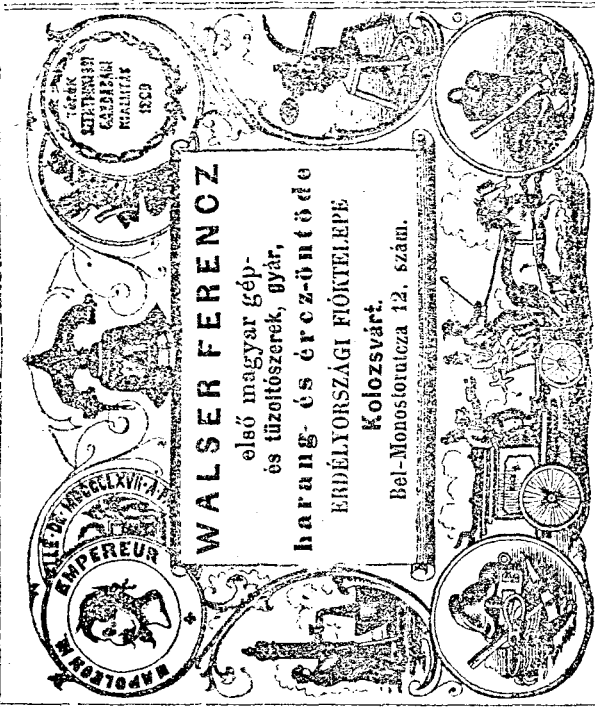
Nagyon termékdús és ellentálló, kitünő evőburgonyát 5 kilo à 20 kr., 25 kiloig à 10 kr., 50 kiloig à 8 kr., 100 kiloig à 7 krért különként árul

J. A. Luther, Petrozsényben.

(12) (1-3)

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagybővítés és vízművészeti kellékek tárlata.

WALSPER FERENCZ

első magyar gép- és tüzelőszerek, gyár,

harang- és érc-öntőde

ERDÉLYORSZÁGI FŐKÖZLEPÉ

Kolozsvárt.

Bel-Monoszlottca 12. szám.

Szerelő-műhely vízvezetékek kúfák s berendezéseire.

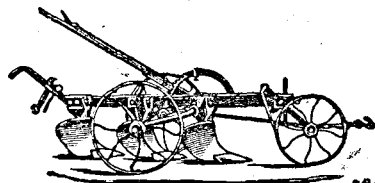
(3.) Tetemesen leszállított egyári árak mellett. (14-52.)

Eredeti Eckert-féle háromvasú ekék

- D. R. S. 3 jegyű sulya ca 132 kilo 75 frt.
- D. R. S. 2 " " ca 172 kilo 92 frt.
- D. R. S. H. 3 " " ca 143 kilo

HOWARD

mintaszerinti kormánylemezekkel 90 frt.

GRAEPEL BUDAPEST.

Egyetemes szőrvavető-gép

- Aberdeen rendszerű egy vagy két fogatra 145 frt.
 - Kettős kukoricza morzsoló szelelővel 67 frt.
 - Csőves tengeri daráló (Little Giant) 57 frt.
 - Hollingsworth vagy Tiger-féle szénagereblye 100 frt.
- Képes árjegyzékek kiv. ingyen és bérmentve küldetnek.

GRAEPEL HUGO

Marshall Sons & Co Limited főügynöke (3-6)

BUDAPESTEN,

VI. bárány-utca 16. szám gyár-utca sarkán.

PIACZI ÁRAK.

A hoti vásár		Egy hectoliter						100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús	
helye	napja	tiszta	elegy	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
		buza	buza									
k r a j c z á r o k b a n												
Balázsfalva	mártius	20	600	500	450	—	350	365	250	—	250	40
Bánfi-Hunyad	mártius	18	650	500	500	—	220	500	—	—	160	44
Besztercze	mártius	25	630	425	—	—	290	450	700	240	300	36
Brassó	mártius	25	650	550	410	405	270	430	287	145	242	44
Csik-Szereda	mártius	26	750	612	475	450	325	500	220	70	200	32
Deés	február	25	720	640	580	—	280	450	680	180	380	40
Déva*	mártius	29	1015	835	795	—	—	780	220	120	290	40
Dicső-Szent-Márton	mártius	19	575	425	425	—	350	400	380	260	380	44
Erzsébetváros	mártius	29	700	500	450	—	350	450	320	160	250	44
Fogaras	mártius	28	700	—	375	425	290	450	180	100	210	42
Gyula-Fehérvár	mártius	29	700	550	450	—	325	430	230	120	230	46
Gyergyó-Szent-Miklós	mártius	29	850	700	450	500	300	500	300	180	180	36
Hátszeg	mártius	27	630	540	420	260	270	450	120	8	300	44
Kézdi-Vásárhely	mártius	20	680	600	430	470	300	450	400	100	300	40
Kolozsvár	mártius	27	686	—	462	—	283	450	450	210	300	48
Maros-Vásárhely*	mártius	27	840	605	735	760	695	590	460	190	450	44
Medgyes	mártius	27	660	580	455	—	290	412	160	90	235	42
Nagy-Enyed	mártius	27	625	525	400	—	325	425	480	180	280	44
Nagy-Szeben	mártius	28	710	560	450	—	350	470	230	150	345	45
Nagy-Váradi	mártius	25	684	570	482	410	250	445	450	250	380	48
Segesvár	mártius	27	740	520	450	—	300	430	180	130	220	44
Sepsi-Szent-György	mártius	31	680	600	430	370	300	430	240	140	175	40
Szamosujvár	mártius	24	665	520	460	—	250	490	240	75	240	40
Szász-Régen	mártius	27	750	562	488	500	275	485	550	250	220	40
Szász-Sebes	mártius	27	725	600	100	—	350	425	210	140	240	44
Szászváros	mártius	29	690	590	470	—	330	430	300	100	210	44
Székely-Udvarhely	mártius	11	750	600	500	—	260	450	250	40	280	40
Szilágy-Somlyó	mártius	14	618	488	454	—	260	454	400	200	300	40
Teke	mártius	24	600	450	400	400	275	425	260	40	1200	40
Torda	mártius	29	650	450	425	450	300	400	150	15	250	44

A *-al jegyzett árak meter mázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint	t 1—3 1—6 1—12 1—18 1—26 1—30 1—36 1—40 1—52																			
	széri hirdetésnél bélyeggel együtt																			
	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr				
$1\frac{1}{16}$ oldal teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
$1\frac{1}{16}$ oldal 25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
$\frac{8}{16}$ oldal teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
$\frac{8}{16}$ oldal 25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
$\frac{4}{16}$ oldal teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
$\frac{4}{16}$ oldal 25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
$\frac{2}{16}$ oldal teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
$\frac{2}{16}$ oldal 25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
$\frac{1}{16}$ oldal teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
$\frac{1}{16}$ oldal 25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelő minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják. Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösénél, közép-utca Minorita-épület.